

Ministerie van Buitenlandse Zaken
[Overheid.nl](https://overheid.nl) | [Consultatie Wet internationale sanctiemaatregelen \(internetconsultatie.nl\)](https://internetconsultatie.nl)

Postbus 242
2130 AE Hoofddorp
Mercuriusplein 3
2132 HA Hoofddorp
T 088 4960 301
nba@nba.nl
www.nba.nl

Datum	Onderwerp	Referentie	Bijlage(n)
9 augustus 2024	Consultatie- reactie Wet internationale sanctiemaatregelen	24/Wwft/00102	1

Doorkiesnummer
T 088-4960301

Geachte minister,

De Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) heeft met belangstelling kennisgenomen van de internetconsultatie inzake de Regels over de uitvoering van internationale sanctiemaatregelen (Wet internationale sanctiemaatregelen). Wij maken graag gebruik van de mogelijkheid om te reageren op de internetconsultatie van het wetsvoorstel internationale sanctiemaatregelen. In de bijlage bij deze brief geven wij onze gedetailleerde reactie op dit wetsvoorstel.

Wij willen onze waardering uitspreken voor het werk dat is verricht. Met name de uitgebreide memorie van toelichting is duidelijk geschreven en geeft veel nuttige informatie over de achtergrond en context van de voorgestelde wetgeving, alsmede over de verwerking van de reacties op de preconsultatie.

De NBA onderschrijft het grote publieke belang van de naleving van internationale sancties, ook door accountants in hun professionele beroepsuitoefening, en het toezicht daarop. Wel vraagt de NBA uw aandacht voor de samenloop tussen de naleving van de sanctiewetgeving en de naleving van de wettelijke controleplicht, omdat deze vereisten in sommige omstandigheden conflicteren. Voor een verdere toelichting hierop, verwijzen wij naar de bijlage bij deze brief.

Wij ondersteunen het centraal meldpunt en de versterking van het toezicht in het wetsvoorstel. Omwille van de effectiviteit van de sanctiemaatregelen vragen wij uw aandacht voor de tijdige verwerking van aanpassingen naar aanleiding van meldingen om zo te zorgen voor actuele registers. Wij verzoeken u de coördinatie van de reeds bestaande meldingsplichten van de accountant met betrekking tot sanctieregelgeving en de aanvragen van ontheffing bij daartoe bevoegde autoriteiten ook via het centraal meldpunt te laten verlopen. Tevens verzoeken wij u zorg te dragen voor centrale en proactieve informatievoorziening naar alle relevante partijen en meldplichtige instellingen, bij voorkeur vanuit dit centraal meldpunt.

In het kader van de uitvoerbaarheid en naleefbaarheid verzoeken wij u nader te verduidelijken wanneer welke wetgeving (SW1977 / WIS) van toepassing is en dit ook inzichtelijk te maken richting de gebruikers van deze wetgeving. Voorts verzoeken wij u duidelijke en eenduidige definities te hanteren en zoveel mogelijk aan te sluiten bij bestaande en geldende (toezicht) kaders, bijvoorbeeld inzake de Wwft en vanuit het EU AML pakket. Tevens vragen wij aandacht voor de uitvoerbaarheid en naleefbaarheid door de instellingen en accountantsorganisaties uit het Midden en Klein Bedrijf. Dit vraagt op een aantal aspecten om nadere verduidelijking in het wetsvoorstel, hetgeen wij in de bijlage bij deze brief uiteengezet hebben.

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

In navolging van vorenstaande, hechten wij er ook belang aan dat de door BFT op te stellen uitvoeringsregels worden geconsulteerd alvorens deze vast te stellen. Daarbij is de uitvoerbaarheid en naleefbaarheid, alsmede de overeenstemming met geldende en toekomstige eisen, zoals bijvoorbeeld opgenomen in de Wta en het EU AML pakket, zeer van belang.

Onze opmerkingen zijn opgesteld in samenwerking met de Register Belastingadviseurs en deze hebben wij opgenomen in de bijlage bij deze brief. Wij zien het uiteindelijke wetsvoorstel met belangstelling tegemoet.

Mochten er naar aanleiding van deze consultatiereactie nog vragen zijn, dan beantwoorden wij die graag. U kunt hiervoor contact opnemen met Marianne van Kimmenade (m.vankimmenade@nba.nl of per telefoon 088-49 60 328).

Met vriendelijke groet,

Namens het bestuur van de NBA,
Ondertekend door:

Jan Rijken
Bestuurslid NBA

Ondertekend door:

Carla Slotema
Bestuurslid NBA

Bijlage bij NBA brief d.d. 9 augustus 2024

NBA consultatiereactie inzake het wetsvoorstel internationale sanctiemaatregelen: Regels over de uitvoering van internationale sanctiemaatregelen (Wet internationale sanctiemaatregelen)

Algemeen

In [onze reactie op de preconsultatie d.d. 25 augustus 2023](#) vroegen wij uw aandacht voor de samenloop tussen de naleving van de sanctiewetgeving en de naleving van de wettelijke controleplicht. Beide vereisten zijn ingesteld vanwege het daaraan verbonden publiek belang, maar in sommige omstandigheden conflicteren deze. Dit kan gebeuren indien een entiteit op de sanctielijst staat en er daardoor verboden gelden voor dienstverlening, waaronder dienstverlening door accountants, zoals de uitvoering van de wettelijke controle.

Wij verzoeken u duiding te geven hoe met deze situatie om te gaan. Dit kan op meerdere manieren, bijvoorbeeld:

- Door een algemene ontheffing te geven voor naleving van bij de wet voorgeschreven verplichtingen (waaronder de wettelijke controle).
- Door te duiden dat voor het naleven van wettelijke verplichtingen (zoals de controleplicht) eenvoudig ontheffingen kunnen worden verkregen, of dat dergelijke dienstverlening meldingsplichtig is.
- Door te duiden dat de naleving van sancties boven de naleving van de wettelijke controleplicht gaat, en daarmee de bepalingen over de naleving van de controleplicht (artikel 2:393 burgerlijk wetboek) geen toepassing kunnen vinden. En door te duiden dat de naleving van de sancties ook boven de naleving van de toekomstige aanwijzingsbevoegdheid voor de NBA gaat, zoals opgenomen in het wetsvoorstel 'Wet toekomst accountancysector'. Deze aanwijzingsbevoegdheid houdt in dat (het bestuur van) de NBA de bevoegdheid heeft om een accountantsorganisatie aan te wijzen indien een controleplichtige entiteit er niet in slaagt om een accountant te contracteren om de wettelijke controle uit te voeren.

Naar het oordeel van de NBA is het aan de wetgever om de diverse publieke belangen te wegen, en zou dit niet moeten worden overgelaten aan individuele betrokkenen.

Sanctiewet 1977 versus Wetsvoorstel internationale sanctiemaatregelen

Wij merken op dat in de Memorie van Toelichting op pagina 2 wordt aangegeven:

“Daarbij geldt dat de Sanctiewet 1977 voor wat betreft de onderdelen die zien op het sanctiewettoezicht nog tijdelijk in licht aangepaste vorm zullen blijven gelden...”

Voorts wordt op pagina 6 aangegeven:

“Het wetsvoorstel trekt de Sanctiewet 1977 in en laat daarvoor een geheel nieuwe Wet internationale sanctiemaatregelen in de plaats treden.”

Op pagina 34 wordt beschreven:

“Dit betekent dat de Sanctiewet 1977 voor wat betreft de onderdelen die zien op het sanctiewettoezicht zal worden aangepast en zal blijven gelden totdat de hiervoor omschreven tweede tranche in werking treedt.”

Wij merken op dat de Memorie van Toelichting op het punt van de samenloop van de Sanctiewet 1977 en het wetsvoorstel inherent tegenstrijdig is, omdat de tekst op pagina 6 stelt dat de Sanctiewet wordt ingetrokken, terwijl uit de andere citaten blijkt dat hiervan geen sprake is. Wij dringen er op aan dit in de definitieve Memorie van Toelichting te corrigeren.

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

Daarnaast adviseren wij u om nader te verduidelijken wanneer welke wetgeving van toepassing is en dit ook inzichtelijk te maken richting de gebruikers van deze wetgeving. Anders is er, met twee wetten over één gezamenlijk onderwerp, een mogelijk risico op onduidelijkheid, wat gevolgen zou kunnen hebben voor de effectieve toepassing ervan.

Timing

Wij vragen aandacht voor de timing van de verschillende wetgevende trajecten en in het bijzonder dit lopende wetsvoorstel inzake de internationale sanctiemaatregelen en het EU AML pakket. Wij willen vragen om deze trajecten zo goed als mogelijk op elkaar te laten aansluiten.

Centrale informatievoorziening en coördinatie ontheffingen

In de Memorie van Toelichting wordt aandacht besteed aan informatie-uitwisseling tussen instanties, bijvoorbeeld in par 3.6, pagina 26/27. Het is ons niet duidelijk in hoeverre deze informatie-uitwisseling ook in de keten plaats zal vinden, met inbegrip van de meldingsplichtige / onder toezicht staande instellingen. Wij vinden het belangrijk dat ook alle onder toezicht staande instellingen adequaat worden geïnformeerd vanuit het meldpunt, om ervoor te zorgen dat de onder toezicht staande instellingen zo goed mogelijk hun taak kunnen uitvoeren.

De NBA constateert dat er ten aanzien van de sancties veel informatie, registraties en uitwerkingen beschikbaar zijn, maar dat deze versnipperd zijn over verschillende instanties en partijen. Wij adviseren alle informatie onder te brengen, dan wel te coördineren via het centrale meldpunt, dat dan ook als centraal informatiepunt kan dienen. Hierbij is informatievoorziening met betrekking tot sanctierisico (factoren) voortvloeiend uit bijvoorbeeld branches en landen zeer waardevol, alsmede het inzichtelijk maken van verschillen tussen verschillende relevante regelgeving, zoals verschillen in definities tussen de Sanctiewetgeving en Wwft (bijvoorbeeld inzake relatie-, cliënt-, UBO-begrippen).

Deze versnippering geldt ook voor diverse reeds bestaande meldingsplichten van de accountant met betrekking tot sanctieregelgeving (waaronder te melden bij Centrale Dienst voor In- en Uitvoer (CDIU) / Ministerie van Financiën) en het aanvragen van ontheffing bij de daartoe bevoegde autoriteiten (CDIU). Zie voor nadere toelichting hierop: [nba-alert-45---wijziging-nav-14e-sanctiepakket---versie-3.3.pdf](#). Ten aanzien van deze reeds bestaande meldingsplichten en de instanties voor het aanvragen van ontheffing voor te verlenen accountantsdiensten aan gesanctioneerde partijen adviseren wij u de coördinatie ook centraal te organiseren en via het centraal meldpunt te laten verlopen.

Wij stellen voor om een *national risk assessment* in te stellen met betrekking tot sancties, zoals ook wordt opgesteld door het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum (WODC) met betrekking tot witwassen en financiering van terrorisme. Dit verslag van geïdentificeerde, geanalyseerde en beoordeelde nationale risico's op het terrein van sancties kan dan door instellingen gebruikt worden, als basis voor hun eigen risico-inschattingen.

Wij adviseren om een nadere duiding te geven over de reactietermijnen en de terugkoppeling van relevante informatie en antwoorden. Voor een effectieve werking van het sanctiestelsel is het cruciaal dat gestelde vragen door meldingsplichtige instellingen snel worden beantwoord, en dat de aanwezige kennis en informatie snel en efficiënt wordt gedeeld met alle betrokken partijen.

Uitvoerbaarheid en naleefbaarheid

De NBA vindt het belangrijk dat wet- en regelgeving proportioneel, duidelijk en uitvoerbaar is. Dit geldt ook voor de bedrijfsvoeringsregels die door BFT opgesteld zullen worden in het kader van het toezicht op de naleving van de sanctiewetgeving. In het bijzonder vraagt de NBA aandacht voor de uitvoerbaarheid en naleefbaarheid door (accountants)organisaties in het midden- en kleinbedrijf vanwege de benodigde specifieke expertise.

Wij verzoeken u de proportionaliteit en risicobenadering beter te duiden, waaronder een nadere duiding van de risico-gebaseerde screening.

In paragraaf 3.8 van de Memorie van Toelichting wordt geduid dat er nadere bedrijfsvoeringsregels kunnen worden ingesteld, ook voor accountants. De inhoud hiervan is onduidelijk, evenals de timing hiervan.

- Wij adviseren de door BFT ten behoeve van accountants en belastingadviseurs op te stellen uitvoeringsregels, in afwachting van de implementatie van het EU AML pakket, te consulteren alvorens deze vast te stellen. Het is hierbij ons inziens van belang dat deze uitvoeringsregels in overeenstemming zijn met geldende en toekomstige eisen zoals opgenomen in o.a. de Wta en het EU AML pakket.
- Wij adviseren ook om deze uitvoeringsregels en het toezichtkader consistent te laten zijn tussen de verschillende toezichthouders op dit terrein.

Afstemming en coherentie in definities is van essentieel belang voor een goede en effectieve uitvoering door aangewezen instellingen en ter voorkoming van dubbele screeningsprocedures langs verschillende definities. Wij verzoeken u dit verder te versterken. Op dit moment constateren wij inconsistenties tussen de Wwft en de sanctieregelgeving, Voorbeelden zijn het cliëntbegrip, de (zakelijke) relatie en UBO.

- Wij dringen erop aan de relevante bepalingen van cliëntenonderzoek ingevolge de Wwft op identieke wijze van toepassing te verklaren in de Sanctiewet, zoals de identificatie van UBO's en het nemen van redelijke maatregelen om de UBO te verifiëren, alsook het nemen van redelijke maatregelen om inzicht te verwerven in de eigendoms- en zeggenschapstructuur van de cliënt. Hiermee wordt de consistentie verhoogd en wordt voorkomen dat er sprake is van overlappende en deels afwijkende wettelijke bepalingen.
- Naar ons oordeel is de uitleg zoals die wordt gegeven in de Memorie van toelichting over het criterium verbondenheid uit de verordening ('Het criterium van verbondenheid uit de verordening komt tot uitdrukking in het begrip 'relatie', zie pagina 23) onvoldoende duidelijk:
 - Wij vragen u nader te duiden wat wordt bedoeld en hoe dit in de praktijk moet worden toegepast?
 - Ook vragen wij u om uit te leggen hoe dit begrip zich verhoudt tot het begrip (zakelijke) relatie uit de Wwft en bijvoorbeeld de [Leidraad financiële sanctieregelgeving](#)?

Wij verzoeken u te verduidelijken of ook een screening verlangd wordt voor de zogenoemde pseudo-UBO's.

Voor wat betreft de UBO's adviseert de NBA te verduidelijken dat iedere aandeelhouder (direct of indirect) met een belang van meer dan 50%, alsmede een trustee en de settlor van een trust onder de screening vallen. Overigens merken wij hier volledigheidshalve nogmaals op dat de UBO-definitie in de Wwft afwijkt van die in de Sanctieregelgeving. Zoals eerder aangegeven, adviseren wij u om definities consistent te maken in de verschillende wetten.

Meldingsplicht

Ten aanzien van de meldingsplicht merken wij op dat het voor kan komen dat er twee meldingen over dezelfde situatie bij twee loketten moeten worden gedaan, namelijk één voortvloeiend uit de sanctieregelgeving bij het centraal meldpunt en één voortvloeiend uit de Wwft bij FIU-NL met betrekking tot ongebruikelijke transacties. De NBA verwacht dat in het wetsvoorstel een oplossing wordt opgenomen zodat met één melding kan worden volstaan.

Daarnaast verzoeken wij u om maatregelen te nemen en waarborgen in te stellen voor de adequate opvolging van meldingen en voor het actueel houden van informatie. Juist vanwege het publieke belang bij de naleving van de sancties, is het van groot belang dat de processen bij het meldpunt adequaat en effectief zijn ingericht.

Registers

Voor de effectiviteit van de meldingsplicht is het van groot belang dat registers bij de overheid en bij de Kamer van Koophandel, of andere van belang zijnde registers op EU-niveau, met informatie over UBO's, rechtspersonen en connecties met gesanctioneerde partijen en goederen actueel zijn en beschikbaar zijn voor alle meldingsplichtige instellingen. Immers een match tussen personen of entiteiten of goederen verbonden met een op de sanctielijsten voorkomende persoon of entiteit is van belang voor alle meldingsplichtige instellingen en voorkomt onnodig tijd en geld bij de screening door andere meldingsplichtige instellingen.

In dit kader merken wij op dat in het wetsvoorstel is opgenomen dat, indien relevant, aantekeningen in de registers gemaakt **kunnen** worden. Wij adviseren dat dergelijke aantekeningen **moeten** worden gemaakt. Naar onze mening zou dit de effectiviteit van het naleven van de sanctieregels voor iedereen verhogen.

Wij ondersteunen het advies van de Nationaal Coördinator Sanctienaleving en Handhaving, om een gemeenschappelijk EU-register in te stellen waarin gesanctioneerden en hun (indirecte) relaties zijn opgenomen.

Reactie per artikel

Artikel 3.2.1 Meldingsplicht en 3.3.2 Verwerking van gegevens door het centraal meldpunt

In het voorgestelde artikel 3.2.1. lid 1 wordt de instelling verplicht 'direct' alle benodigde gegevens te melden. Dit is in de praktijk niet uit te voeren. Immers, niet alle benodigde gegevens zullen direct beschikbaar zijn omdat voor een deel van deze informatie nader onderzoek nodig is. Wij adviseren om hier het woord 'onverwijld' te gebruiken, zoals dat ook in bijv. de Wwft is opgenomen. Naar ons oordeel zou het alternatief, waarbij de sanctiehit direct moet worden gemeld en de verdere gegevens en bescheiden onverwijld daarna, het risico in zich hebben van onterechte meldingen.

Ditzelfde geldt ten aanzien van de nadere gegevensbevraging door het meldpunt op grond van het voorgestelde artikel 3.3.2 lid 2. Ook daar past de term onverwijld beter, aangezien instellingen op basis van het verzoek van het meldpunt dergelijke gegevens wellicht nog (aanvullend) moeten verzamelen en dus niet 'direct' aan de bevraging kunnen voldoen.

Artikel 3.2.2 Doorbreking geheimhouding in verband met de meldingsplicht

In artikel 3.2.2 wordt de doorbreking van de geheimhoudingsplicht geregeld voor instellingen bedoeld in artikel 10.2 onderdeel r en p (advocaten en notarissen, zie ook memorie van toelichting, pagina 32). Wij constateren dat voor accountants en belastingadviseurs thans geen expliciete artikelen met betrekking tot vrijwaring zijn opgenomen, zoals is opgenomen in artikel 19 en 20 van de Wwft. Wij adviseren om soortgelijke vrijwaringsartikelen op te nemen voor het te goeder trouw verstrekken van gegevens of inlichtingen door alle meldingsplichtige instellingen.

Artikel 5.4 Verzoek tot aanwijzing van een stille bewindvoerder en artikel 5.5 Aanwijzing stille bewindvoerder op verzoek

In de Memorie van Toelichting pagina 69 wordt het volgende aangegeven:

“Bij de onderbouwing van het verzoek van de onderneming aan de minister om een persoon aan te wijzen is overeenkomstig het tweede lid van artikel 5.4, voorgeschreven welke informatie moet worden verstrekt. Voor wat betreft de uitleg, met inbegrip van relevante financiële en bedrijfsgegevens, van de gevolgen van de verplichting of beperking voor de financiële stabiliteit of de continuïteit van de onderneming is de inzet van een accountant om deze gevolgen met enig gezag te kunnen beoordelen vaak de meest effectieve route.”

Wij verzoeken u de verwachtingen ten aanzien van de door u bedoelde aanvullende taak van de accountant (zie onderstreepte tekst in de Memorie van Toelichting pagina 69) in dit kader te verduidelijken, mede in relatie tot de onafhankelijkheid van de accountantsorganisaties en de wettelijke controletaak van de accountant. Vooralsnog ontbreekt deze nadere duiding. Daarmee is de beoogde rol / taak van de accountant mogelijk niet passend of zelfs strijdig met de voor accountants geldende regelgeving.

Voorts mogen er op basis van EU verordening 269/2014 geen verboden diensten worden geleverd aan (rechts)personen die op de EU-sanctielijst staan of de met hen verbonden partijen. Dit geldt ook voor het verlenen van diensten door een accountantskantoor. Dit betekent dat accountants hun dienstverlening dienen te bevriezen, wat in de praktijk tot opschorting van dienstverlening zal moeten leiden. De bepaling in artikel 5.4 over stille bewindvoering en de werkzaamheden van de accountant lijkt vooralsnog strijdig met de bepaling in Verordening (EU) 269/2014. Wij verzoeken u deze strijdigheid weg te nemen.

Artikel 10 Toezicht

In het voorgestelde artikel 10 lid 2 onder o is de bepaling uit de Wwft overgenomen. Daarbij is de term forensische accountancy overgenomen. Deze term is verder niet gedefinieerd in de accountantswetgeving. Bovendien is deze toevoeging niet nodig, omdat ook andere beroepsactiviteiten (zoals valuator of due diligence) niet afzonderlijk zijn benoemd.

Daarnaast merken wij op dat de begrippen ‘externe registeraccountant’ en ‘externe accountant-administratieconsulent’ nergens zijn gedefinieerd en daarmee onduidelijk zijn.

In artikel 10 lid 4 is opgenomen dat *“deze afdeling niet van toepassing is op belastingadviseurs ... voor zover zij voor een client werkzaamheden verrichten betreffende de bepaling van diens rechtspositie”* Wij adviseren om hier ook accountants als bedoeld is in artikel 10 lid 2 onder o toe te voegen, omdat een accountant een advocaat kan ondersteunen bij rechtsbijstand aan de cliënt van de advocaat, bijvoorbeeld door administratieve dienstverlening of uitvoering van boekenonderzoek of kan een accountant optreden als fiscaal deskundige en of een cliënt bijstaan in een belastingzaak.

